

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cienădiei 3.

Se prenumerează și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Cu 1-a Octombrie v. 1888

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile rămân și pentru actualul format tot cele de până acum și sunt însemnate în capul foii.

Abonamentele se fac cu multă lesnătate atât în monarhie, cât și în România prin mandate postale (*Posta-utalvány* — *Post-Anweisung*.)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonați sunt rugați a ne comunica eventual prelungă localitatea unde se află și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fâșiile, în cari li s'a trimis diarul până acum.

Administrațiunea diarului

„Tribuna“.

Sibiu, 24 Septembrie st. v.

Ieri și alaltăieri au fost zile de sărbătoare într'unul din puținele centre de cultură, pe care le avem în această monarhie.

Frații noștri dela Năsăud, urmașii vitejilor grănițeri, pe al căror falnic steag s'a pus falnica inscripție „*virtus romana rediuita*“, au câștigat și acum în timp de pace o biruință strălucită.

Ieri, în ziua onomastică a Maiestății Sale glorioșului nostru Monarch, s'au împlinit 25 de ani, de când s'a deschis prima clasă a gimnasiului românesc din Năsăud.

Și în ziua acestei aniversări importante în istoria modestei noastre culturi, Năsăudenii au deschis Muselul, care în decursul unui pătrar de veac au fost sălășluite într'un locaș mai vechiu și mai modest, le-au deschis un palat pompos și larg, care nu are păreche în țeara aceasta.

Acest lucru îmbucurător e important din două puncte de vedere: El ne documentează, că cei 25 de ani ai existenței gimnasiului din Năsăud l-au făcut mădular indispensabil în corpul vieții noastre culturale și că dezvoltându-se și crescând această viață, și el, care mult a contribuit la dezvoltarea ei, a trebuit să crească și să se desvolte.

Dar' de altă parte ne documentează, că frații noștri năsăudenii încă au știut să-și împlinească totdeauna cu scrupulare datorința. Au fost conșcși, că poziția lor mai favorită, pe care și-au câștigat-o prin vitejia și cu sângele lor, le impune grele datorințe și serioase sarcini în mijlocul neamului nostru.

Vitejia și credința părinților lor și grația bunului și glorioșului nostru Împărat-Rege i-au făcut stăpâni preste o frumoasă avere. Ear' ei au știut să întrebuințeze această avere pentru cel mai nobil scop, pentru cultivarea lor proprie și a tuturor Românilor din țeară.

Dintr'un început modest, cu multă rîvnă și stăruință, ei au ajuns să vadă în zilele acestea lucrarea lor încoronată de cel mai strălucit succes. Toate comunele de pe teritoriul fostului al doilea regiment de graniță au școale bine dotate, bine organizate și bine conduse, ear în centru, la Năsăud, își desvolte binecuvântata sa activitate gimnasiul românesc, care astăzi este condus de bărbați luminați și zeloși, este sălășluit într'un palat vrednic de menirea lui și este cercetat de un număr mare de tineri, care își pot câștiga acolo temeinice și serioase cunoștințe.

Pot fi mândri bravii Năsăudenii de lucrarea lor și de roadele lucrării lor. A lor și numai a lor este gloria, a lor și numai a lor este satisfacțiunea.

Sciind acestea, o prea legitimă mirare ne cuprinde, când vedem, că în zilele de sărbătoare dela Năsăud alții își atribue meritul pentru înțeleapta îngrijire a Năsăudenilor față cu instituțiile lor de cultură.

Cu deosebire foile maghiare din Cluj se folosesc de acest privilegiu, pentru a aduce lumea la credință, că stăpânirea maghiară și numai singură ea a purtat de grije aședămintelor Năsăudenilor. Guvernului actual și mai ales faimosului seu comisar Bánffy Dezső îi atribue tot meritul, că Năsăudenii au știut să-și chivernisească averea atât de bine și să o folosească pentru scopuri atât de frumoase.

Prin aceste voesc să facă lumea a crede, că situația Românilor din regatul Sfântului Stefan este cât se poate de bună și că guvernul poartă părintească grije de înaintarea lor.

Zadarnică încercare, zadarnică mai ales când este vorba de Năsăudenii.

Căci lumea știe foarte bine, că nu grația guvernului și nu purtarea lui de grije i-a dus pe Năsăudenii la frumosul progres ce au realizat, ci propria lor vrednicie și propriile lor încordări.

Lumea știe, că gimnasiul dela Năsăud nu s'a deschis pe timpul stăpânirii maghiare, dela care și Năsăudenii n'ar fi primit altă spriginire, decât aceea, pe care au primit-o frații lor dela Caransebeș, cărora actualul guvern le-a refuzat învoirea de a întemeia un gimnasiu, pe care voiau să-l susțină din propriile lor mijloace. Lumea știe, că comisarul Bánffy nu petrece între Năsăudenii pentru-ca să-și spriginească și să-și încurageze, ci pentru-ca să-și controleze din punctul de vedere al ideii de stat maghiar, să-și oprească în avântul lor nobil, să le pună bețe între roate și de multe-ori să-și șicaneze în cel mai necușat mod.

Nu, nici decum nu meritul guvernului, ci numai al vredniciei bravilor urmași ai bravilor grănițeri este, că sărbătura dela 4 Octombrie n. 1888 s'a putut ține la Năsăud sub auspicii atât de bune.

De aceea repetăm, că a Năsăudenilor este gloria și a lor este satisfacțiunea.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Imblânditoarea.

De

Mauriceu Reynold.

I.

— „Poftiți, domnilor și doamnelor; nu e decât timpul! Se va începe acum!“

Și paiața, cu fața văpsită, cu doi ochi verzi, striga cât o lua gura cu o voce răgușită, măsurând cu pași mari platforma unei din cele mai frumoase barace din tîrgul dela Limoges. Aceasta era o menagerie, și pânza, care servia de afiș tablou, reprezenta la dreptă un trib întreg de maimuțe, în atitudine mai mult sau mai puțin grotesci; la stînga pantere cu ochii galbeni, lei cu coama enormă; ear' în mijloc artistul zugrăvise o femeie robustă, îmbrăcată în tricou alb și cu o rochie scurtă de dănuitoare.

Pe estradă în colțul din dreapta patru muzicanți, din care trei aveau instrumente de alamă, ear' celalalt o dobă mare, făceau un tapagiu de spaimă, cum tăcea paiața.

Era Duminecă; țeranii, pentru a veni la tîrg, se îmbrăcaseră cu hainele cele nouă; lucrătoarele, țerancele, frumoase, ochișele, cu înfățișarea îndrăgneață, cu ochii mari și negri, cu mijlocul strîns bine, aveau în cap conciriile lor de muselină brodate cu dantelă, care pe acolo se numesc *affuets*. Uniformele milităresci puneau ici colo câte o notă veselă în acest tablou mișcător.

Oficieri tineri de cavalerie vorbeau cu cei de prin împregiurimi, scorbitori din trăsura pentru a visita tîrgul, căci distracțiunile sînt rari în provincie și ori-ce ocaziune de petrecere e primită cu plăcere.

O femeie tină, foarte cu lux îmbrăcată, frumoasă, oacheșă, pe care aplicațiunea repetată de *Golden Water* o transportase în balană, se spriginia de brațul unui om de o vîrstă oarecare, cu înfățișarea militărescă și cu mușetele cărunte. Această Parisiană cochetă venise să petreacă vre-o cincisprezece zile la țeară și ea examina totul cu o curiositate de copil, dela rafturile prăvăliilor cu stîmbării până la firmele baracelor.

— „Colonele, — dîse ea cu un suris frumos, indicînd menageria, — aș ave poftă să intru și eu acolo.“

— „Doamnă, acolo trebuie să miroase greu“, — dîse un tinăr înalt și oacheș în uniformă de dragoni, care mergea alături cu tinăra veduvă.

— „Oh! Nici prea-prea, nici de loc...“, — răspunse cu filosofie tinăra femeie, care se numia d-na Clery. — „D-voastră nu veniți?“ — adăugă ea întorcîndu-se către grupul de prieteni, care o urmăria.

După un moment de hesitațiune toți intrară în baraca deja plină de curioși. Un om gras, fără îndoială proprietarul baracei, stătea la control și primia banii.

— „Haideți, grăbiți-vă, — vocifera el, — reprezentațiunea a început.“

Chiar dela intrarea în sală, un miros de feare impresionă foarte mult pe d-na Clery, și cu toate acestea oaspeții menageriei erau în aparență mai puțin numeroși decât anunța afișul tablou; principala colivie conținea două leoaice și un leu mare, care, culcat a lene pe jos, privia mulțimea cu ochii sei desprețuitori și pe jumătate închiși.

Deodată o ușă practică în dosul coliviei alunecă în îmbucătura ei și lăsă trecerea unei fete, a cărei frumseță miră pe bărbați,

care scăpară un murmur de admirațiune, pe când femeile luară un aer înțepat.

Ea nu era îmbrăcată ca o dănuitoare, dar' purta un elegant costum albastru și alb, ca acela al Jeanei Granier în *le petit Duc*, ea era o bălăioară cu nise ochi albaștri ca viorelele, cu obraji frageți și colorați.

Ea făcu un pas înainte și colonelul scoase o exclamațiune:

— „Draze, ce mai fetiță!“

Leul auzi ușa... închiindu-se; el se sculă, tîrindu-se ca un căne gigantic, și aruncă o privire lungă asupra micii imblânditoare. Ea se apropiă de dînsul, tînînd într-o mână un cerc și în cealaltă biciușca. Leul sări prin cerc. Se aplaudă... René Maurel, tinărul oacheș și înalt pe care d-na Clery îl tîrîse pe urma ei în baracă, făcu tot asemenea aproape cu afectațiune.

Reprezentațiunea urmă; imblânditoarea făcu pe animale să facă exercițiile ordinare; odată una dintre leoaice resistă la comandă; atunci tinăra fată își încurcă frumosele sale sprîncene, un fulger eșl din ochii sei de safir, și dete o biciușcă în spatele animalului, care ascultă.

Noue aplause, și tinărul om, în picioare aproape de colivie, strigă:

— „Bravo, frumoasă fetiță!“

Imblânditoarea ridică ochii sei albaștri asupra lui René, care o devora cu privirile. Ea se turbură și obrajii sei se aprinseră.

După un minut venindu-și în fire, își plecă ochii asupra animalelor; nu era decât timpul, leoaica se sculase în sus și ochii sei luceau în mod sîlbatic. Atunci imblânditoarea, apucînd un revolver din centrura ei, trase repede patru focuri încercate numai cu earbă

Urmările unei politici de comuni-

cațiune șoviniste. Sub acest titlu cetim în

„Neue Freie Presse“ dela 4 Octombrie n.: „În Ungaria s'a fost sistat primirea de mărfuri în comunicațiunea cu Fiume și astăzi am aflat, că intreruperea aceasta va ține probabil o lună întreagă. Multe mii de vagoane încărcate cu cereale stau în Fiume; cerealele nu se pot scoate din vagoane; transportul pe năi a crescut enorm și portul dela Fiume par'că ar fi astupat. Oficioasele unguresci acuză acum pe negustori, pentru-că nu vor să se supună cerințelor exagerate ale întreprinderilor de năi. Causa acestei stagnări e însă a se căuta într'o calamitate cu totul alta. Întreaga politică de tarif a guvernului ungar se îndreaptă într'acolo, de a abate dela Austria comunicațiunea pe apă și de a o dirigia spre Fiume. Tarifele unguresci sînt ca o pompă, care adună toate mărfurile, spre a le preda portului național. Acum es la iveală urmările acestei politici greșite. Recolta nefavorabilă din multe țeri ale Europei ar face odată eară cu puțință economilor unguresci, de a primi rolul nu tocmai neimportant, de a provede Europa cu cereale. Nici prețurile nu sînt nefavorabile, și proprietarii unguresci ar fi avut privilegiu, de a ridica vama ce le-a produs o crîșă agrară. Deoarece-ce însă cea mai mare parte a exportului trebuie să se învîrtească exclusiv prelungă Fiume și deoarece-ce toate massele acestea nu pot lua decât un drum, se naște o stagnare, care de abia se va pute conțeni. Portul se dovedește de absolut insuficient, pentru-că lipsese spațiul de deposit și ocaziunea de năi necesară. Nu pentru întâia dată produce șovinismul Ungariei rane grele și noi nici nu nutrim speranță, că din această ciudată stare de lucruri se va trage înviățura vindecătoare. Pe când cerealele unguresci zac grămadă în Fiume, pe atunci cerealele rusești, americane și românești, intră în Franția și în Anglia și o conjectură ce rar se va întoarce trece fără de a se folosi de ea. Dacă politica de tarifi ungurescă nu ar provede așa dîcînd aproape fiecare expediție cu câte un pasaport coercitiv, cerealele unguresci i-ar fi aflat calea, spre a ajunge în mîinile consumenților. Șovinismul e totdeauna orb; din considerări naționale rămân cerealele nevîndute și concurenții noștri primesc un avans. Portul dela Fiume s'a dovedit de nebizuit după prima probă mare; dar' sîntem convinși, că Ungaria tot nu-și va schimba politica sa de tarifiuri. Oamenii prefer să lase țeara în suferință, decât să admită, că cerealele unguresci se nu fie exportate exclusiv numai pe marea ungurescă.“

Și acestea nu le dîcem noi, ci „Neue Freie Presse“, care de multe-ori serie în favoarea Maghiarilor și al guvernului din Budapesta.

„Schwarz-gelb“.

Acesta este titlul noului organ de publicitate, pe care l-a anunțat corespondența noastră din Viena, publicată în Nr. 211 a. c.

Astăzi am primit și programul detăiat, după care noua foaie voescă se-și îndrepte activitatea sa. Cetînd acest program, cetitorii noștri sigur vor afla, că el conține multe dintre dorințele și aspirațiunile Românilor din monarhia Habsburgică. El va lucra pentru *autonomia istorică a tuturor țărilor și pentru perfectă egală îndreptățire a tuturor naționalităților, care alcătuiesc monarhia*. Eată cele mai cardinale puncte din programul partidului național românesc!

De aceea, publicînd programul noului organ, îl recomandăm și acumă cu toată căldura spriginului Românilor:

Programul are următorul cuprins:

Avem onorul a Vă înștiința, că începînd dela 1 Noemvrie 1888 vom eda la Viena în fiecare Mercuri și Sâmbătă un diar politic sub titlul

„Schwarz-gelb“,

organ pentru ideile vechiei Austrii și a statului unitar.

Titlul foii noastre este programul seu.

Noi ridicăm steagul negru-galbin, care este steagul monarchiei întregi. Sub steagul negru-galbin s'a ridicat solida clădire a imperiului habsburgic de către marii monarhi ai acestei vestite dinastii. Sub steagul negru-galbin poate deveni Viena ceea-ce-a fost: capul înfiorat al unui imperiu unit și indivisibil, pot câștiga toate regatele și țărele autonomia lor istorică și toate popoarele cea mai deplină egală îndreptățire națională. Sub steagul negru-galbin este loc destul pentru toate drepturile naționale și istorice. În cadrul ideii de stat austriac nu este necesar să fie scurtat nici unei țeri, nici unui popor dreptul seu.

Din anul de nenorocire 1866 se predică abandonarea ideii vechi de stat austriac, se răspîndesc doctrina falsă, că trebuie să aruncăm dela noi vechiul steag și în politica internă și externă să ne închinăm la Deu noii, se cultivă minciuna, că Königgrätz-ul a fost o norocire și că este misiunea noastră să consolidăm Italia și Germania și să sacrificăm pe aliații noștri naturali de acolo. Așa se de-

— „Ei bine! prietene, îi dîse el, afacerile merg bine?“

— „Pentru stăpîn, moș Guillaume, da, răspunse paiața; eu însă primesc mai multe lovituri decât piese de câte cinci lei!“

Machinalicesc locotenentul viri mîna în busunar și ochii paiaței străluciră de lăcomie; René însă își luă seama și lăsă să-i cadă mîna goală.

— „Călătorești mult d-ta?“ reluă el.

— „Tot anul... Asta face poftă de mîncare; e foarte bun pentru sănătate, atât numai să aibă gura ce mîncă.“

— „Jean! strigă din lăuntru o voce dulce de femeie.“

— „Acum, domnișoară Paula,“ răspunse paiața sculându-se.

— „Un moment, dîse René, punînd de astădată cinci lei în mîna noduroasă a lui Jean; de nu vei intra în baracă, ce se va întempla?“

— „Ei bine! D-șoara Paula va veni să mă vadă.“

— „Cine e d-șoara Paula?“

— „E nepoata moșului Guillaume, stăpînul... în sfîrșit e imblânditoarea.“

— „Ah! da, am vîdut-o ieri seară... O foarte frumoasă fată?“

— „Sînt mulți, care i-au tras clopotele, dîse paiața făcînd din ochiu; ea însă nu ascultă pe nimeni...“

Aci perdeaua, care acoperia intrarea baracei, se dete la o parte și d-șoara Paula apără.

III.

Nu mai era acea îndrăgneață imblânditoare din ajun cu travestul teatral; s'ar fi dîs că e o fată simplă de țeran. Ea legase după moda limusină un fular cărămîdiu preste p-

